

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. II. De Voluntario libero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

cator ex metu naufragii projicit merces in mare; & hic metus minuit quidem, non tamen tollit voluntarium; quia hæc projectio, etsi quodammodo invita, provenit nihilominus à principio intrinseco sciente singula, in quibus est actio. An verò metus excuset à peccato, videndum est, utrum sit justè vel injustè incussus, gravis vel levis, & quomodo leges in tali metu obligent. Sic ex nullo metu licet Christum erubescere, eique renunciare: leges tamen humanæ non tam strictè obligant.

Coll. 4. Ignorantiam, si antecedens sit & invincibilis, omnino causare involuntarium, ut cum Pater occidit filium, putans esse feram: non tamen illud simpliciter causat, si consequens sit & vincibilis, ut cum vel directè quæritur ignorantia, uti fecit ille, de quo Script. *Noluit intelligere, ut bene ageret*: vel saltem indirectè, quatenus ex negligentia culpabili omittimus ea indagare, quæ oporteret nos scire; tunc enim, quæ ex tali ignorantia fiunt, jam sunt aliquatenus volita in sua causa: ergo non simpliciter involuntaria. Unde de utraque hac ignorantia S. Aug. lib. 3. de Lib. arbit. a. 9. *Non tibi deputatur ad culpam, quod invitus ignoras; sed quod negligis querere, quod ignoras.*

Jam verò si tale est voluntarium, ut positis omnibus prærequisitis ad hoc ut fit, possit tamen esse, vel non esse, dicitur voluntarium liberum: necessarium econtra, cum illis positis non potest non esse, uti est amor beatificus, qui sequitur necessariò cognitionem Dei intuitivam: etsi enim non liber sit, voluntarius tamen est, cum sit ab intrinseco cum perfecta cognitione finis.

§. II.

De Voluntario libero.

PRodièrè omni propè ætate Heterodoxi, qui necessitatem invehentes negant libertatem in homine. Alii quidem ex veteribus necessitatem hanc inferebant ex causis extrinsecis, ex fato, ex præscientia Dei, vel ex fatali stellarum influxu, ut Priscillianistæ: Alii ex causis intrinsecis essentialibus, ut Manichæi ex anima duplici, altera per se bona, mala per se altera, de quibus jam alibi. Ex Recentioribus aliqui sine verborum dolo liberum hominis arbitrium Adami peccato prorsus extinctum dixere, ut Calvinus, similesque Secularii; Alii verò idem sentiunt, sed aliter loquuntur, ut in suis libris Bajus, Jansenius &c. docentes, libertatem, qualis inest naturæ lapsæ superstes, immunitatem esse à sola coactione, non à simplici necessitate: nam absente Gratia, ineluctabili necessitate homo abripitur ad malum, illa præsentè trahitur ad bonum; non quòd necessitas illa ad malum sit insita naturæ, ut volebant Manichæi, sed quòd sit effectus & pœna peccati: adeoque libertatem hominis nunc in eo reponunt, quòd agat spontè & voluntariè citra omnem violentiam principii extrinseci, quamvis agat necessariò: hoc modo liber quoque esset amor beatificus.

At veritas Catholica, & Fidei dogma est, dari in homine libertatem non solum à coactione, sed etiam à necessitate, ita ut positis ad agendum requisitis, possit agere vel non agere. Id evincunt textus Script. Contempl. sup. allati. Nam etiam post Adami lapsum Deut. 30. proponitur homini vita & mors, bonum & malum, & subjungitur: *Elige*: Ubi autem electio, ibi nulla nece.

necessitas; *In his enim, ut ait S. Thom. Quæ determinata sunt ad unum, electio locum non habet. Item Eccli 31. Qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala & non fecit. Quod autem in hominis potestate est, illud non fit ex necessitate, sed ex libera voluntate: ut enim ait S. Aug. lib. de Sp. & Lit. c. 31. Illud est in hominis potestate, quod, si vult facit, si non vult, non facit. Et huic veritati suffragantur innumera alia Script. testimonia. Unde Conc. Trid. sess. 6. pronunciavit: Si quis dixerit liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse --- anathema sit. Deinde damnata etiam est hæc Baii propositio ordine 39. Quod voluntarie fit, etiamsi necessariò fiat, liberè fit. Et Janfenii 3. Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.*

Accedit experientia, quâ sentimus, nos in objecta non impetu quodam rapi, veluti bruta, sed ex libera determinatione in ea ferri. Quod quidem omnibus adedò compertum est, ut S. Aug. in lib. contra Manich. cap. 11. dicat; *Nonne hoc canunt, & in montibus Pastores, & in Theatris Poeta, & indocti in circulis, & docti in Bibliothecis, & Magistri in Scholis, & Antistites in sacris locis, & in orbe terrarum genus humanum?*

Id confirmat ratio, quia si non daretur libertas, tunc quidquid homo ageret, non esset vituperio & supplicio, nec præmio & laude dignus; *Peccati enim teneri reum quempiam, quia non fecit, quod facere non potuit, inquit S. August. cap. 12. summa iniquitatis est, & insania. Hinc monita, adhortationes, leges, prohibitiones, præcepta essent omnino supervacanea; hinc ad omnem morum licentiam via amplissima, ut ait S. August. lib. de vera Relig. cap. 14. Si non voluntate malè facimus; nemo objurgandus omnino, aut monendus; quibus sublati Christiana lex, & disciplina omnis religionis auferatur necesse est. Quæ quidem omnia ita absurda sunt, ut non tantùm hæc abhorreant Christiani, sed etiam Ethnici. Et sanè mirum est, quosdam reperiri, qui libertatem agnoscant domi, quam negant in cathedris. Quis enim eorum est, qui domi non excandescat, si uxor sit infidelis, inobsequentes liberi, fures servi, proditores domestici? & cur hoc, nisi quia in illis liberum supponit arbitrium?*

Et hæc libertas oritur, tum ex perfectione animæ rationalis, quæ utpote spiritualis, non potest materiæ angustiis coerceri; sed in se ipsam redit & reflectitur, suâ judicia examinat, seipsam colligit, seque determinat; tum ex voluntate Dei, qui hominem voluit meriti & demeriti capacem, quod sine libertate fieri non potest. Unde loco cit. S. Aug. *Nec hoc quidem dubitandum video, habere animas liberum voluntatis arbitrium; tales enim servos suos meliores esse Deus judicavit, si serviamus liberabiter: quod nullo modo fieri posset, si non voluntate, sed necessitate servirent.*

